

Debreceni Ítéltábla
Bf.IV.285/2021/25.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2021. szeptember 23. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A befolyással üzérkedés büntette miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2021. április 30. napján kihirdetett 24.B.33/2021/23. számú ítéletét megváltoztatja.

A szabadságvesztést tartamát 3 (három) év 6 (hat) hónapra, a közügyektől eltiltást 4 (négy) évre enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 22 200 (huszonkettőezer-kettőszáz) Ft büntügyi költség merült fel, melyet az állam visel.

I n d o k o l á s

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt ügyszövegező határozatában a vádlottat befolyással üzérkedés büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.)] 299. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont] miatt – mint többszörös visszaesőt – 6 év fegyház fokozatú szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Kötelezte továbbá a vádlottat az eljárás során felmerült büntügyi költség viselésére.

[2] Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést.

[3] Egyrészt az ügyészség terjesztett elő jogorvoslatot a vádlott terhére a büntetés súlyosítása, a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás hosszabb tartamban történő megállapítása érdekében. Indokai szerint a bíróság nem vette megfelelően figyelembe a vádlott terhes előzetét, a többszörös visszaesést és a korrupciós bűncselekmény tárgyi súlyát, így túl enyhe büntetést szabott ki, melynek súlyosítása indokolt.

[4] Másfelől a vádlott és a védő elsődlegesen a bűnösség megállapítása miatt, felmentés céljából, másodlagosan pedig a büntetés enyhítése végett éltek perorvoslattal. A védő fellebbezésében egyrészt támadta az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő és tényállást megállapító tevékenységét, kifogásolta, hogy egyetlen terhelő bizonyíték – T1 tanú

vallomása – alapján került sor a bűnösség megállapítására. Érvei szerint egy állítás áll szemben a vádlotti tagadással, mely nem alkalmas a vád kétséget kizáró bizonyítására. A bűncselekmény törvényi tényállási elemei nem rögzíthetők és az egyszeri elkövetésre tekintettel téves az üzletszerűség megállapítása abban az esetben is, ha a bíróság bizonyítottan látja a vádbeli tényeket. A bűnösség megállapítása esetére a büntetés lényeges enyhítésére tett indítványt.

[5] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a ... számú átiratában a védelmi fellebbezést alaptalannak találva az ügyészségi fellebbezést fenntartva az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a büntetés súlyosítását, a szabadságvesztés tartamának a többszörös visszaesőre irányadó büntetési tétel középértékét mindenképp elérő meghatározását indítványozta.

[6] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet elleni fellebbezések elbírálására a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 600. § (1) bekezdés b) pontja alapján – mivel bizonyítás felvétele volt szükséges – tárgyalást tűzött ki. A bizonyítást a Be. 594. § (1) bekezdésben meghatározottak szerint az eljárási szabálysértés és az abból eredő részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése indokolta.

[7] A fellebbezési tárgyaláson a másodfokú bíróság a közvetlenség törvényben elvi szinten már nem szabályozott, de számos részletszabályban még változatlanul jelenlévő közvetlenség elvét biztosítva a perrendnek megfelelően kihallgatta T1-t, aki érdemi részeiben a nyomozás során tett vallomásait fenntartva egyértelmű és határozott terhelő vallomást tett a vádlottra, megerősítve azon ténymegállapítást, hogy a vádlott azért kérte a pénzt, hogy a pályázatot elbíráló hivatalos személyt befolyásolja a kedvező döntés érdekében.

[8] A tárgyaláson az ügyész az írásbeli észrevételében foglaltakkal egyezően tett indítványt az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásra, a súlyosításra, egyéb részekben pedig a határozat helybenhagyására.

[9] A védő fellebbezése írásbeli indokait szintén fenntartva elsősorban a vádlott felmentését, másodlagosan pedig a büntetés enyhítését kérte. A vádlott az utolsó szó jogán ártatlanságát hangoztatta és szintén felmentést indítványozott.

[10] Az ügyészség fellebbezés nem alapos, a védelmi perorvoslat az enyhítésre irányulóan megalapozott.

[11] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a törvény eltérő rendelkezésének hiányában az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A vádlott és a védő fellebbezése támadta a bűnösség megállapítását is, így korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[12] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a perrendi szabályokat alapvetően betartva folytatta le. Nem vétett olyan abszolút vagy súlyos relatív eljárási hibát, amely az érdemi felülbírálatot kizárta volna [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont; 609. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a)-d) pontok]. Ilyen, hivatalból vizsgálándó eljárási szabálysértésre egyébként a fellebbezők sem hivatkoztak.

[13] A törvényszék azonban T1 tanú vallomásának felhasználása kapcsán lényeges, a bizonyíték értékelését is kizáró eljárási szabályt sértett, mely a tényállást felderítetlenség folytán részben megalapozatlanná is tette, hiszen a vád egyetlen közvetlen terhelő bizonyítéka – melyre a bíróság a tényállást alapította – e tanú vallomása volt. Az eljárásjogi és ténykérdések rendszerint elkülönülnek és egymástól függetlenül kell azokat vizsgálni. Jelen esetben azonban az a speciális helyzet, hogy a perjogi hiba tényhibát okozott, melynek orvoslása érdekében a másodfokú eljárásban bizonyítást kellett felvenni.

[14] Az eljárási szabálysértés abban nyilvánult meg, hogy az elsőfokú bíróság nem hallgatta ki tanúként T1-t és a törvényi előfeltételek hiányában tette tárgyalás anyagává a tanú részben más eljárásban, részben az elbírált ügyben a nyomozás során tett tanúvallomását.

[15] A Be. 527. § (1) bekezdés a)-d) pontjában, valamint az 527. § (2) bekezdés a)-b) pontjában foglaltak szerint egyes esetekben valóban ismertethető a tanú korábbi vallomása. A felülbírált ügyben azonban egyik törvényi feltétel sem volt adott. A tanúnál objektív kihallgatási akadály nem merült fel, elérhető volt, tartósan külföldön nem tartózkodott, nem volt szó vallomás megtagadásáról, mint ahogy a Be. 181. §-nak megfelelő szabályos írásbeli tanúvallomás tételére sem került sor.

[16] Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a járvány folytán kialakult veszélyhelyzet miatt a tanú nem hallgatható. Ennek megállapítása téves, mert akár telekommunikációs eszközzel, akár a tárgyalás elnapolása, vagy elhalasztása mellett személyesen kihallgatható lett volna.

[17] Az nem vitás, hogy a tanú vallomása a bizonyításhoz szükséges, mivel más közvetlen bizonyíték a vádlott tagadásával szemben nem került felkínálásra az ügyész által. Az ügyész a vádiratban indítványozta a tanú kihallgatását, később ugyan a tárgyaláson már nem, de kifejezésre sem juttatta, hogy erre nincs vádlói igény. A vádlott és a védő szintén nem tett indítványt erre, de az teljesen téves álláspont, hogy a bíróság szükségtelennek tartja olyan ügyben a tanú kihallgatását, melyen a vád alapul és éles ellentétben áll a terhelti védekezéssel. Az elsőfokú eljárás ily módon való részben írásbelivé tétele nem felel meg a tisztességes eljárás elveinek. Ezt egyébként a védőnek is észlelni kellett volna, indítványt téve a tanú személyes vagy telekommunikációs eszközzel való kihallgatásra. Az ítéltábla álláspontja szerint vádlotti tagadáskor az egyetlen terhelő tanú kihallgatása objektív akadály hiányában soha nem mellőzhető.

[18] A bíróság tanút érintő felhívása kapcsán megjegyzendő, hogy a veszélyhelyzeti, a 2020. évi LVIII. törvényben (Kivezető tv.) írt szabályok sem teszik lehetővé, hogy a tanú elektronikus levélben – megfelelő beazonosíthatóság nélkül – tartsa fenn korábbi vallomásait, ez a nyilatkozat nem felel meg a Be. 181. §-ban meghatározott és az írásbeli tanúvallomásnak megfelelő követelményeknek. Másrészt ilyen ügyben perviteli hiba is az írásbeli

tanúvallomás engedélyezése, figyelemmel arra, hogy a tanú rendőrségi és ügyészségi nyomozási tanúvallomása egyes fontosabb részekben – a befolyásolandó személy státusza – nem volt ellentmondásmentes.

[19] A kifejtettek miatt a tanú vallomása bizonyítékként csak az eljárási szabálysértés orvoslását, a másodfokú tárgyaláson történt kihallgatását követően volt értékelhető s ezen értékelés folytán a tényállás már nem szenved a Be. 592. § (1) bekezdése a) pontjában írt hibában, azaz a Be.591. § (1) bekezdés értelmében a tényálláshoz kötöttség elve érvényesült.

[20] A vádlott az ügyben tagadta a befolyásolás tényét és az előny ígéretét. Védekezését azonban meggyőzően cáfolta T1 tanúvallomása. A tanú a főbb kérdésekben egységes vallomást tett az eljárásban és végig állította a korrupciós cselekményt megalapozó események megtörténtét. Kétségtelen, hogy a vádlott tagadásával szemben az egyetlen közvetlen bizonyíték: e tanú vallomása. Az előzményei történések és helyes ténybeli következtetés által azonban nem kifogásolható alappal az elsőfokú bíróság ténybeli döntése, melyet a másodfokú bíróság is helyesnek talált a másodfokú tárgyalás adatai alapján.

[21] A vádlott és a védő lényegében a bizonyítékok okszerű értékelésén keresztül támadták a megalapozottá tett tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség miatt eredményre nem vezethetett.

[22] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Mindezen elvek érvényre juttatása garantálja az elsőfokú bíróság ún. ténybíróági jellegét.

[23] A törvényszék indokolási kötelezettségét megfelelően teljesítette.

[24] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak. A vádlotti cselekmény a Btk. 299. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és c) pontja szerint minősülő vesztegetést színlelve, üzletszerűen elkövetett befolyással üzérkedés büntettének törvényi tényállását merítette ki (Kúria Bfv.III.512/2013/18.). Megjegyzendő, hogy elkövetési magatartása az előny kérésével befejeződik, a kért összeg átvétele (az előny tényleges megszerzése) már nem szükséges (BH2019. 286).

[25] A vesztegetés színlelésén túl megállapítható az üzletszerű elkövetés is a Btk. 459. § 28. pontjában foglaltakra figyelemmel, szem előtt tartva a 39 BK vélemény III. pontjára. Az előzményi és valóban már jogerősen elbírált tényállásrészekre is tekintettel, de önmagában a jelen ügyben elbírált ügy tényállásának jellemzőit, nem tévedett az elsőfokú bíróság amikor a rendszeres haszonszerzésre törekvést megállapította.

[26] A jogi indokolás a [21] bekezdésben annyiban helyesbítendő továbbá, hogy mellőzendő a történeti tényállással [6] bekezdés is részben ellentétes „véltetőleg” kétértelműségre, vagylagos történetre utaló kitétel, mert a bírói ítéletben, még a minősítést érintő részekben sem lehet olyan megállapítást tenni marasztaló határozatnál, mely a másként történés lehetőségét veti fel.

[27] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi körülményeket feltárta, azonban a súlyosan beteg vádlottal szemben túl szigorú büntetést szabott ki. A vádlott megromlott egészségi állapotának azonban nem tulajdonított megfelelő nyomatékot. A vádlott daganatos megbetegedésben szenved, állapota romlik, jelenleg is kórházi kezelésre szorul, mely tények a büntetést jelentősen befolyásoló tényezők. Emellett nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a családi cselekményekkel egy eljárásban elbírálás feltételei egyértelműen fennálltak. A befolyással üzérkedés nyomozására ugyan az ügyészségnek van hatásköre, ez azonban nem jelentheti érdemi eljárási akadályát az ügyek egyesítésének. A külön történő elbírálás a vádlottnak fokozott hátrányt jelentett, melyet az összbüntetés kedvezménye sem tud megfelelően orvosolni. Ezen okok miatt a büntetés lényeges enyhítése indokolt, ezért a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát 3 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltás mellékbüntetését pedig 4 évre enyhítette. E büntetés már tettarányos és szükséges, egyben elégséges a büntetési célok eléréséhez. Értelemszerűen ezen indokok folytán a súlyosítást célzó ügyészségi fellebbezés eredményre nem vezethetett.

[28] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadságra bocsátás kizártságának megállapításával a bűnügyi költséggel kapcsolatos ítéleti rendelkezések megfelelnek a törvénynek.

[29] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit 605. § (1) bekezdésének alkalmazásával helybenhagyta.

[30] A másodfokú eljárásban a kirendelt védő részvételével kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg, melyet 613. § (2) bekezdése szerint – mivel a vádlott és a védő fellebbezése jelentős részben eredményes volt – az állam visel.

Debrecen, 2021. szeptember 23.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Diószegi Attila sk. előadó bíró,
Dr. Bakó József sk. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 24.B.33/2021/23. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.IV.285/2021/25. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2021. szeptember 23.

Dr. Háger Tamás sk.

